حسن بن فرحان المالکی اندیشمند حجازی

علاءالدین ملکاف[1]

واژه‌گان کلیدی: حسن بن فرحان المالکی، دانشمند سلفی جدید، دانشگاه امام محمد بن سعود ریاض، شهر ریاض، شیخ محمد حسن الموریتانی، شیخ عبدالعزیز بن باز، شیخ علی بن بوکر بن نسیب العقیلی، داعیة و لیس نبیاً، موسوعة اسبار،

زندگی‌نامه

حسن بن فرحان المالکی[2] در سال ۱۳۹۰ ق در منطقه الجنیة در بنی مالک الخولانیة در عربستان سعودی[3] به دنیا آمد. آموزش‌های اولیه را در مدارس ابتدایی القعقاع والدایر در منطقه الجنیّه بنی مالک و دروس دبیرستان را در مدرسۀ فیفا فراگرفت.

در سال ۱۴۱۲ لیسانس را از بخش اعلام دانشکدۀ الدعوة و الإعلام دانشگاه امام محمد بن سعود ریاض[4] دریافت کرد. در همین زمان در درس بعضی از علمای در شهر ریاض هم شرکت می‌کرد. وی در ریاض نزد شیخ محمد حسن الموریتانی، شیخ عبدالعزیز بن باز، شیخ ناصر العقل، شیخ عبدالله السعد، شیخ عبدالرحمن المحمود درس آموخت. اما مهم‌ترین استاد او که بر وی بیشترین اثر را نهاده است، شیخ علی بن بوکر بن نسیب العقیلی است.

در سال ۱۴۱۳ به عنوان ناظر مطبوعات از طرف اداره عمومی مطبوعات وزارت معارف در ریاض منصوب شد و از همان سال کار در تلویزیون سعودی را نیز آغاز کرد.

نظارت بر بخش‌های دینی مجلة الشرق سعودی در سال‌های ۱۴۱۳ و ۱۴۱۴ق، معلم اداره تعلیم ریاض در سال‌های ۱۴۱۴ تا ۱۴۱۷ ق، پژوهشگر امور تربیتی اداره عمومی تعلیم ریاض در سال ۱۴۱۷ق، کار در موسوعة تاریخ تعلیم وزارت معارف از سال ۱۴۱۸ق تاکنون و پژوهشگر در موسوعة اسبار[5] دانشمندان و متخصصان علوم شرعی در سال‌های ۱۴۱۶ و ۱۴۱۷ق از کارهای علمی و اجرایی بوده است. البته انتشار مقالات متعدد در مجلات و روزنامه‌ها را نیز به این مجموعه باید افزود.

---

[1] - Associate prof. Aladdin Malikov - https://orcid.org/0000-0001-5830-6764 - aladdin.malikov@mail.ru
دانشیار دانشکدۀ آکادمی ملی علوم آذربایجان و استاد دانشکدۀ إلهیات جمهوری آذربایجان

[2] - Hassan bin Farhan al-Maliki (1970- …)

[3] - Saudi Arabia

[4] - Imam Muhammad ibn Saud Islamic University

[5] - Mawsūʿat Asbār lil-ʿulamāʾ wa-al-mutakhaṣṣiṣīn fī al-sharīʿah al-Islāmīyah fī al-Mamlakah al-ʿArabīyah al-Suʿūdīyah
(موسوعة أسبار للعلماء والمتخصصين فی الشریعة الإسلامیة فی المملکة العربیة السعودیة)

اندیشه

حسن بن فرحان المالکی، از مهم‌ترین دانشمند سلفی جدید است که با سلفی‌گری قدیمی‌تر در عربستان اختلاف چشم‌گیری دارد. او از مخالفان محمد بن عبدالوهاب و وهابی‌گری است و کتاب‌های بسیاری در نقد جریان وهابی‌گری دارد که از آن جمله کتاب «داعیة و لیس نبیاً»[۱] است که به زبان فارسی نیز ترجمه شده است. تخصص اصلی المالکی در تاریخ و حدیث است.

آثار

- بیعة علی بن أبی‌طالب فی ضوء الروایات الصحیحة مع نقد الدراسات الجامعیة فی الموضوع؛
- قراءة فی کتب العقائد: المذهب الحنبلی نموذجاً؛[۲]
- داعیة و لیس نبیاً (قراءة فی منهج الشیخ محمد بن عبدالوهاب فی التکفیر)؛[۳]
- الصحبة و الصحابة بین الإطلاق اللغوی و التخصیص الشرعی؛
- إنقاذ التاریخ الإسلامی (قراءة نقدیة لنماذج من الأعمال والدراسات الجامعیة)؛
- قراءة فی کتب العقائد (المذهب الحنبلی نموذجاً)؛
- مع الشیخ عبدالله السعد فی الصحبة و الصحابة؛
- مع الدکتور سلیمان العودة (فی مسئلة عبدالله بن سبأ)؛
- مع سلیمان العلوان (فی الصحبة و الصحابة)؛
- معاویة بن أبی‌سفیان (و أثره علی الفکر و السیاسة عند المسلمین)؛
- رجال الحدیث الذین لایروون إلا عن ثقة؛
- وقفات مع الردود.[۴]

[۱] – مبلّغ، نه پیامبر.

[۲] – در نقد جنبه‌های غلوآمیز در مذهب حنبلی یا در مصادر اعتقادی متقدم حنبلی.

[3] - Bu kitab Azərbaycan dilinə “*O, peyğəmbər deyil*” adı ilə tərcümə edilmişdir.

[۴] – مجموعهٔ گفت‌وگوهای وی با گروهی که بر اعمال دینی مسلمانان، مانند زیارت معترضند.